

سخن آخر: واقعا سینما جادو می‌کند، آقای هلیس؟

معلم سر کلاس است. آن‌ها طرح درس‌های سینما فارسی را طی چندین جلسه پیش برده‌اند و حالا بعد از تماشای فیلم‌ها و صحبت درباره‌شان هیجان‌زده در حال حرف زدن با یکدیگرند. معلم وارد گپ و گفت بچه‌ها می‌شود و آن‌ها را همراهی می‌کند. یکی نظری درباره فیلم دوستش می‌دهد، دیگری درباره یک دیالوگ در فیلمش شوخی می‌کند، چند نفر با هیجان ماجرای پشت‌صحنه یک سکانس را تعریف می‌کنند. کم‌کم که هیاهویشان آرام گرفت، معلم از آن‌ها می‌خواهد بگویند که در این مدت چه یاد گرفته‌اند و چه مهارت‌ها و تجاربی به دست آورده‌اند. بچه‌ها کمی فکر می‌کنند و کم‌کم نظراتشان را می‌گویند.

– قبلا خیلی کمتر به داستان فیلم و دیالوگ‌هایی که شخصیت‌ها می‌گن، دقت می‌کردم. حالا حتی گاهی می‌تونم با خودم بگم که به نظرم این دیالوگ‌ها خوب نیست و می‌تونه با دیالوگ‌های بهتری جایگزین بشه!
– خانوم، من فهمیدم ساخت یک فیلم خیلی خیلی سخته و به این آسونی که من فکر می‌کردم نیست.
– وای! راست می‌گه. من که از بازیگری بدم میاد دیگه!
– تازه من فهمیدم یک فیلم چقدر به دانش‌های مختلف احتیاج داره. دانش‌هایی که اولش فکر می‌کنی هیچ ربطی به سینما نداره.
– من که بهتون گفته بودم، خانوم. شغل مورد علاقه‌ام نویسندگیه. این که فیلم‌ها هم از یک فیلمنامه به وجود میان و چقدر هم مهمه، خیلی برام جالب بود.
– خانوم من خیلی فیلم نمی‌بینم و بعضی فعالیت‌ها هم خیلی برام جالب نبود، اما این که تونستم توی کار گروهی با دوستانم یه فیلم بسازم و حالا با هم ببینیمش، خیلی تجربه خوبی بود.
– بله خانوم، من فکر می‌کردم همه کارها رو کارگردان یا شاید بازیگر می‌کنه ولی فهمیدم اصلا این جور نیست. اگه هم همه با هم کار تیمی نکنن، اصلا یک فیلم ساخته نمی‌شه.
– این که می‌بینی نوشته‌ها تبدیل به تصویر می‌شن و باید خیلی خوب بتونی تصویرسازی کنی و بسازیشون، خیلی باحال بود.
– خانوم شاید مسخره باشه ولی من همیشه می‌شنیدم می‌گن پلان و سکانس ولی اصلا نمی‌فهمیدم یعنی چی!

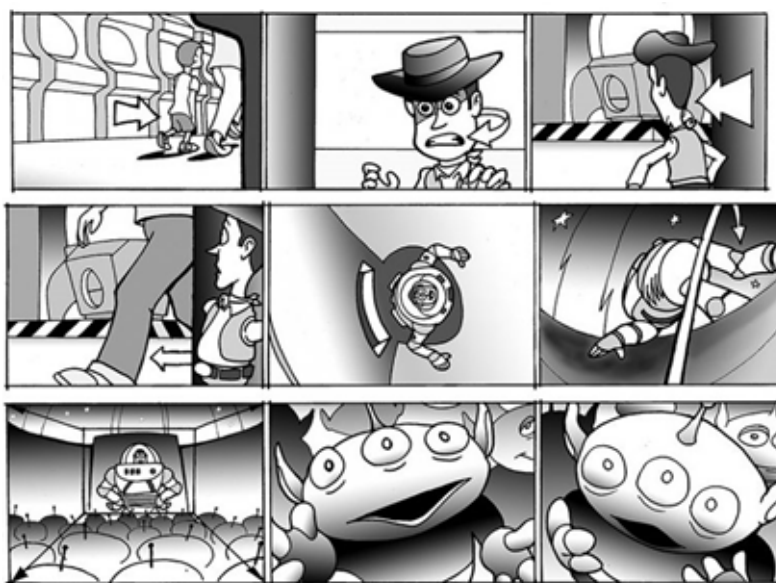
این، تصویر ایده‌آلی است که می‌توان از یک کلاس درس بعد از پشت‌سر گذاشتن جلسات سینما فارسی در ذهن تصور کرد. به عنوان یک معلم، این دیالوگ‌ها را به شکل‌های مختلفی از بچه‌ها شنیدم و می‌توان گفت این‌ها مجموعه‌ای از انتظارات آموزشی است که این طرح درس در راستای آن‌ها نوشته شده است.

در این مجموعه طرح درس سعی شده بیش از هر چیز، نوشتن یک فیلمنامه و روند تبدیل آن به یک ماده تصویری آموزش داده شود و در این حین آشنایی‌ای مقدماتی با زبان سینما و بعضی تکنیک‌های ساده آن صورت گیرد. پیش‌رفتن از این مرحله نیاز به ملزوماتی دارد که به نظر می‌آید از مجال و حوصله یک کلاس درس انشا فراتر رود. با این حال، یکی از موضوعاتی که می‌تواند در ادامه برای بچه‌ها راهگشا باشد، آشنایی با ابزار استوری‌برد است. در استوری‌برد، هر یک از پلان‌های فیلم به شکل یک قاب تصویری کشیده می‌شود تا فیلمساز تصویر دقیقی از آن‌چه می‌خواهد بسازد، داشته باشد.

یکی از فعالیت‌هایی که معلم می‌تواند بر این اساس برای بچه‌ها تعریف کند، نوشتن یک فیلمنامه کوتاه یک صفحه‌ای و تصویرسازی آن در چند قاب تصویری بر اساس تصویری است که دانش‌آموز از آن متن به عنوان تصویر دارد. در ادامه می‌توان از بچه‌ها خواست که این تصویرها را دقیقا بر اساس آن‌چه با جزئیات دقیق کشیده‌اند، فیلمبرداری کنند.

مطمئناً این‌گونه فیلم‌ها اشتباهات زیادی خواهند داشت و این‌جا جایی است که دانش‌آموزان نیاز به دانش سینمایی بیشتری دارند. با این حال روند تبدیل متن به تصویر با دقتی که از قبل تصور شده و کشیده شده، به نوشتن عینی و درک بصری دانش‌آموز کمک قابل توجهی می‌کند. در ضمن بهتر است معلم به بچه‌ها نمونه‌هایی از استوری‌بورد را نشان بدهد تا بچه‌ها آشنایی بیشتری با این فعالیت داشته باشند. می‌توان سکانسی از فیلمی را که بچه‌ها استوری‌بوردش را دیده‌اند، برایشان گذاشت تا تصور دقیقی از این ابزار و کارکردش داشته باشند. برای مثال به استوری‌بوردی از انیمیشن داستان اسباب‌بازی نگاه کنید:

این مجموعه را با معرفی یک رمان کودک و نوجوان که عشق به سینما را هم در داستانش و هم در شیوه روایتش قرار داده به پایان می‌برم. این کتاب، اختراع هوگو کابره اثر بریانی سلزینیک است که توسط رضی هیرمندی ترجمه شده و در نشر افق به چاپ رسیده است. نویسنده خود این کتاب را یک سینما رمان معرفی می‌کند، به این شکل که علاوه بر متن نوشتاری، صفحاتی از کتاب با تصاویری مانند استوری‌بورد پیش می‌رود. هم‌چنین این کتاب به یکی از کارگردان‌های مهم سینمای اولیه یعنی ژرژ ملی‌یس و داستان‌های جالب پیرامون زندگی او می‌پردازد و در واقع این کاراکتر ویژه واقعی و دستاوردهای عجیبش را وارد قصه‌ای خیالی کرده و پیوندی ناگسستنی میانشان ایجاد کرده است. داستان پسرک یتیمی به نام هوگو که در یک برج ساعت به تنهایی زندگی و کار می‌کند تا این‌که با یک اسباب‌بازی فروش بداخلاق و نوه‌اش ایزابل آشنا می‌شود و داستان یک آدم‌آهنی رازهایی را درباره زندگی هر کدامشان برملا می‌کند.

با معرفی این کتاب به بچه‌ها علاوه بر این که می‌توانیم آن‌ها را با سینمای اولیه و یکی از داستان‌های هیجان‌انگیزش آشنا کنیم، هم‌چنین فرصت معرفی فرمی از داستان‌نویسی را فراهم می‌کنیم که ترکیبی از تصویرسینمایی و نوشته است. هم‌چنین مارتین اسکورسیزی بر اساس این داستان فیلمی به نام هوگو ساخته که تماشای آن بعد از خواندن کتاب، می‌تواند تجربه خوشایندی برای بچه‌ها باشد.

این مجموعه طرح درس می‌تواند با توجه به شرایط و نیازهای متفاوت آموزشی تغییر کند و امید است که تا حدی بتواند راهی را برای تفکر و نوشتن خلاق از طریق سینما باز کند و باعث شود دانش‌آموزان به این رسانه تأثیرگذار و پرماجرا از زوایای دیگری نگاه بیندازند. در نهایت آن چه بیش از هرچیز در این طرح درس برای دانش‌آموزان به ویژه کودکان دبستانی اهمیت دارد، ایجاد عشق و شور نسبت به ادبیات و سینما و راه‌های دوستی میان این دو است؛ از جنس همان عشقی که ژرژ ملی‌یس سینماگر و شعبده‌باز به سینما و جادوی حیرت‌آور آن داشت.

اطلاعات تماس:

@baztabschool

@baztabschool

ایمیل:

info@baztabschool.ir

وبسایت: baztabschool.ir